

Ungdommen drar ikke til sjøs lenger.
Seilskuta «**Dyrafjeld**» er et unntak.

På rett kjø

STØ KURS: Natalin Lalita Barnes (15) står til rors på seilskuta «Dyrafjeld» ut Oslofjorden. Forbi glir ei nymotens ferje, mens lærer og styrmann Sven Hofgaard gir ordre om kursen.

Jeg kommer til å savne skuta utrolig mye i ferien.

Natalin Lalita Barnes (15) har klatret tjue meter til vær. Midt i klasserommet hennes står nemlig masta. Skuta heter «Dyrafjeld», er 118 år gammel og låter ... som en buss. Vanligvis glir den lydløst over vannet, du kan bare høre knirkinga fra det eldgamle treverket når seilene blafrer i vinden. Men i dag er det meldt om motvind ut Oslofjorden. Kanskje varer den helt ned til sørlandskysten og fram til Stord. Det er dit Oslo kommunes eneste skoleskip er på vei. Eller på tokt, som det heter.

«Dyrafjeld» fungerer som en flytende del av

Sollerudstranda skole. Her tilbys en mer praktisk rettet 9.- og 10. klasseundervisning enn ved andre skoler, myntet på ungdom som av en eller annen grunn ikke finner seg helt til rette i likhetsskolen. Når klassen er fulltallig, er de tolv elever.

FOR Å KOMME OPP I TOPPEN av masta, må du først stikke føttene ut på utsida av rekka. Så går det én meter oppover vantet.

Fem. Ti.

Og før du vet ordet av det, får du et nytt perspektiv på livet, der du henger i tauverk tjue meter over dekk.

– Vi er en sammensveiset gjeng, sier Natalin og forteller:

– Espen, det er han som sitter helt der nede i baugen, reddet livet mitt en gang. Jeg holdt på å feste mesanseilet (på akterbommen, journ.anm.). Det var midt på natta og helt mørkt. Så kom en bølge som gjorde at bommen plutselig svingte ut på styrbord side. Jeg satt helt ytterst og hadde glemt å ta på meg sikkerhetsbeltet. Espen kom løpende og reiv tak i meg. Hadde han ikke gjort det, hadde jeg ikke sittet her i dag.

Nede på dekk foregår det en aldri så liten historietime forut ved baugen idet skuta passerer Oscarsborg festning. Lærer Rune Sæthren peker i retning ►►

«VANNKRABBER»: Etter å ha hoppa i sjøen én gang, venter Natalin utålmodig på at lærer Rune Sæthren skal kaste seg uti.

FASTLANDSKONTAKT: Lisa og Natalin diskuterer en tekstmelding fra ei venninne på land, mens Sheroze forbereder seg på å rydde etter taco-middagen.

I SKIPETS HJERTE: Sheroze (16), Lisa (16) og Espen (15) har fri fra pliktene om bord. Søvn, k

« Dette er den beste skolen jeg noen gang har

► øya og forteller om andre verdenskrigs norske begynnelse. *Blücher*, sier han. *Krigen*. Petter L. Andersen (14) og Mike Sere (14) følger armen hans med blikket og er lutter øre. Lærerne om bord på skuta benytter enhver anledning til å undervise. For å ta seg av det seiltekniske har Audun Aasen, Rune Sæthren og Sven Hofgaard med seg en ordentlig sjøulk: Bestemann Erling Krogstad (65). Ja, og skipper'n, selvsagt, Jon Warhuus.

I byssa romsteres det med matvarer og kaffekjelle. Espen Wangen (16), Sheroze Ahmad (16) og Lisa Viken (16) venter på at rundstykkene skal bli ferdige og lunsjen er et faktum. – Det eneste som er dumt med denne skolen, er at man mister mange av de gamle vennene sine, sier Lisa.

– Men her får vi også venner fra hele Oslo. På de vanlige skolene er jo alle elevene fra området du har vokst opp i, påpeker Espen.

– Vil dere jobbe på sjøen seinere?

– Nei, sier Espen og blir stille et sekund. – Jeg skal bli brannmann.

– Jeg skal jobbe i Nordsjøen, kommer det bestemt fra Lisa.

– Kjenner du framtida di, eller? spør Sheroze retorisk.

TO DAGER I uka jobber, seiler og vedlikeholder elevene skuta. Resten av uka er det ordinær klasseromsundervisning med fast grunn under pultene, med matematikk, norsk, engelsk og andre ungdomsskolefag. Tidligere i år var skolen på tokt til Skagen i Danmark. Det var en real rusketur, forteller de. Vill sjø og mye sjøsyke. Det later til at bølgene på Danmarks-turen vokser i høyde for hver gang historien dras.

Men nå er lunsjen servert i messa. Bortsett fra dem som er påkrevet som utkikk og rormann, labber alle elever og lærere seg ned de to smale trappene. Diskusjonen rundt trebordet går høyt om sjo-

koladepålegg. En av elevene etterlyser Nugatti Crisp, som han hevder er langt bedre enn vanlig Nugatti.

- DE JENTENE VI har om bord, er tøffe. Mye tøffere enn gutta. Men ikke si at jeg har sagt det.

Bestemann Erling Krogstad (65) gliser inne i det hvite skjegget. En bestemann har overoppsyn over hva som til enhver tid må gjøres på dekk. Han er skipperens forlengede arm og representant for den gode, gamle skolen: De av oss nordmenn som fortsatt vet hva pålestikk, naglebank og halvstikk er.

– Selv dro jeg på sjøen da jeg var 15 år gammel, sier Erling.

Han seilte i utenriksfart i seks år, før han gikk i land og ble rørlegger. De siste fire åra har han jobbet fast på «Dyrafjeld». Petter L. Andersen (14) nikker til bestmannen som forteller fra ei tid da «å dra til sjøs» var selveste Svaret på tilværelsens mange store spørsmål.

ortspill og gjerne ei skive med Nugatti Crisp står i fokus.

SKOLESKUTA: Ungdommene styrer «Dyrafjeld» trygt rundt sørlandskysten og helt fram til Stord.

TØFF JENTE: Natalin klyper sikkerhetstauet fast i en av vaierne som løper utover baugsprydet.

SKIPPER'N: Jon Warhuus.

Sollerudstranda skole

- Skolen er et praktisk og yrkesrettet alternativ for ungdom i Oslo. Dette er et frivillig tilbud til elever på ungdomstrinnet (fortrinnsvis 9. og 10. klasse) i kommunen.
- Skolen følger den vanlige læreplanen, men fokuserer på det elevene er flinke i og utvikler dette videre.
- To til tre dager i uka driver elevene med prosjekter i den gruppa de har valgt, de andre dagene får de vanlig undervisning.
- Prosjektene er ofte knyttet opp til lokalsamfunnet, og elevene kan blant annet velge mellom natur/miljø, dykking, foto/video, sjøsikkerhetssenter og kystkultur.

Kilder: www.sollerudstranda.gs.oslo.no

vært på.

Petter L. Andersen, elev

– Jeg hadde problemer med å følge med på skolen. Så jeg søkte meg til en alternativ skole, sier Petter.

– Du angrer ikke?

– Næ-hæi! Ikke i det hele tatt! Dette er den beste skolen jeg noen gang har vært på. Før var den stemplet som en problembarnskole, men det er den ikke lenger. Det er bare folk som ikke har peiling som fortsatt sier det. Dette er en skole for folk som har litt vansker i den vanlige skolen, det er jo ikke alle som passer inn der. Det skulle vært mange flere skoler som denne.

– Hva er det beste?

– Å få være så mye utendørs, og at vi har snille lærere som forstår seg på oss. Og så er det hele tida noe å gjøre. Vi elevene kjente ikke hverandre fra før, men det går helt fint. Nå stoler vi på hverandre.

I SON, ETTER Å ha vært på sjøen i tre og en halv time, fosser lettbåten av gårde for å hente skippe-

ren. Mens de venter på ham, benytter jentene sjansen til å kaste seg uti vannet. De hopper fra baugsprydet uten å nøle. Hyster. Ler. Gutta nøyser seg med å se på.

Jon Warhuus, eller «Skipper Worse», som styrmann og lærer Audun Aasen kaller ham, er både skipper og den som fikk «Dyrafjeld» tilbake i norsk eie i 1999. Da hadde den seilt med turister i Karibia, på de store, amerikanske innsjøene og sannelig også vært en tur over til Australia. Den 118 år gamle skuta har seilt hele 140 000 nautiske mil. Eller for dem ikke fullt så båtkyndige: 25 928 mil. Med seg om bord har skipperen ei blafrende, hvit skjorte og en real skippersnadd. Han setter seg ved roret og diskuterer vindforholdene med besetningen.

– Det er jo ikke noe under: Hvis du er en rastløs ungdom som må sitte stille på en pult, og som så får komme om bord på ei skute hvor du ikke må sitte stille, er det bare logisk at du trives, sier skipper Jon.

Også han er nøye med terminologien om bord.

– Vi kaller elevene konsekvent for rastløs ungdom. Det er så mange negative ord som er blitt brukt om disse ungdommene tidligere, og dersom du hører ord som «idiot», «problembarn» og «skoletaper» hele tida, blir du sånn til slutt. Her lærer de å komme tidlig om morran og få en oppgave. Så kan de komme tilbake og fortelle åssen det har gått. Klarte de det, sier vi at det var jævla bra. Men de kan også komme og si det som det er, at de ikke klarte det. Det gjør ingenting. Det viktige er at de får prøve sjøl. Og at de lærer å være hyggelige og reale med de andre elevene de jobber sammen med.

Skipper Warhuus mener det er en fordel å ha 24-timersvakter med elevene.

– «Vi er alle i samme båt» er jo et forslitt uttrykk, men her får vi bedre peiling og får luka bort en del ting rimelig kjapt. Skoleverket har fått et større oppdrageransvar enn tidligere. Dersom elevene ikke blir ansvarliggjort, gjør vi dem en bjørne- ▶▶

LANDLOV: Endelig trykk grunn under føttene igjen! Lisa Wangen (16), Mike Sere (14) og Sheroze Ahmad (16) hopper i land på kaia i Mandal.

► tjeneste. Vi må lære dem at hvis du ikke passer på deg sjøl, er det heller ingen andre som gjør det.

Jon Warhuus vet hva han snakker om. Som dyslektiker fikk han stempel som «fullstendig tett i pappen» da han sjøl var elev.

– De første sju åra av skolen, med en lærer som tømte det røde blekkhuset i boka mi etter hver prøve, har preget hele livet mitt. Da jeg var 13 år, skiftet jeg skole, og allerede første dag oppdaget læreren at jeg hadde dysleksi. Det er en jævla masse folk som er blitt kjørt rett i dass på denne måten, ved ikke å bli sett. Det er mye usikkerhet rundt unge i dag, enten de er på skolen eller hjemme. Derfor er det så viktig å skape en trygg situasjon hvor det går an for elevene å si at: «Jeg kan ikke 5 ganger 7» uten at det er farlig. Da kan vi møte eleven i fred og ro og ta ham eller henne på alvor.

NÅR KLOKKA PASSERER midnatt, har de fleste gått til køys. Men to elever, Natalin og Mike, er igjen på dekk. De har vakt, sammen med lærer Rune. Det er havblikk og laber vind. Timene glir forbi i 7,5 knop. Så haler morgenrøden seg sakte opp over fastlandet bak hekken. Forut har Natalin lagt seg på fenderne med beina på rekka. Hun speider utover, mens Mike nå har overtatt roret. Han holder kurs parallelt med konturen av fastlandet på den lille GPS-skjermen ved siden av roret. Skuta seiler forbi Risør i retning Kristiansand og livet er i grunnen ganske OK.

MEN SÅ, NESTE FORMIDDAG: På grunn av vindforholdene i løpet av natta går dagens delmål fra å være Kristiansand til å bli Mandal. Til avveksling fra speidinga og rorvaktene, skal Natalin og Mike sette fokka, det tredje forseilet på skuta. Det er blitt ny dag og bestemann Erling og lærer Rune instruerer dem i å bruke rå muskel-

kraft for å dra opp den rødbrune duken. Skuta legger seg over mot babord, vinden fyller seilet så det står i helpenn. Så retter de skuta på riktig kurs. Dessverre ser det ikke ut til at det blir noe særlig seiling på denne turen til Stord. Værgudene er kranglelete. Det er meldt om motvind hele veien fram. Seilet må rives ganske kjapt, for at skuta ikke skal havne helt feil, i Hirtshals, forklarer bestemann Erling.

Elevene ser forskrekket på ham.

Så begynner de å hale i tau og seil for harde livet.

– Nei, det er ikke sånn det skal være! roper Natalin.

– Jo, jeg har pakket det som en pose, jo, svarer Lisa like bestemt.

Lisa og Petter klamrer seg til baugspydet og går helt fram i tuppen av skuta, bare balanserende på noen kjettinger og tauverk. Så setter de seg mot hverandre, helt ytterst. Én meter skiller dem fra sjøen som skvetter mot baugen.

NOEN TIMER SEINERE dukker det opp en u-båt på babord side. Først er det bare teleskopet som dukker over vannskorpa, men så siger undervannsfartøyet sakte opp. Drøye 115 år skiller de to båtene som møtes utenfor sørlandskysten. Ved nærmere kikkertsyn viser det seg at den er tysk. Visstnok har tyske u-båter for vane å bli testet ut i dette farvannet.

– Enda godt det ikke er 60 år siden. De er jo våre allierte nå, sier Audun bak kikkerten.

U-båten med det tyske flagget vander i vinden siver lydløst forbi. Vi er nesten på sørspissen av kongeriket Norge. Sørlandets kuperte tuer av noen fjell dominerer horisonten. Elevene gleder seg til å få landlov i Mandal.

Derfra gjenstår 170 nautiske mil (314 kilometer) fram til Stord. Et temmelig langt seilas med vinden rett i fleisen. ■

tjrm@dagbladet.no

Fremkall dine digitale bilder

55% rabatt

La ikke dine minner gå tapt!

Få dine bilder fremkalt av et profesjonelt fotolabb på verdens beste fotopapir – som er ekstra tykt og har en overlegen holdbarhet. Bestill på www.postfoto.no

Gå inn på www.postfoto.no

- Bli internettkunde hos oss
- du får **15 bilder GRATIS!**

Postfoto

Klikk inn på www.postfoto.no og bestill dine bilder!

Tilbudet gjelder til 31. juli 2007